

Räntebärande instrument

För oss är det viktigt att du har kunskap om de finansiella instrument du är intresserad av. Lika viktigt är det att du förstår riskerna redan innan du genomför en affär. Här kan du läsa mer om räntebärande instrument.

Introduktion

När du köper räntebärande instrument lånar du ut pengar till den som är utgivare (även kallad emittent) av det räntebärande instrumentet. Det finns då risk att utgivaren inte kan betala tillbaka de pengar du lånat ut. Utgivare kan till exempel vara företag, banker, stater eller kommuner.

Den avkastning som du får vid placeringar i räntebärande instrument är oftast uttryckt som en ränta. De räntebetalningar du får kallas ofta för kuponger eller kupongutbetalningar. Avkastningen är vanligtvis känd på förhand under förutsättning att du behåller placeringen till förfallodagen. Förfallodagen är den dag då utgivaren betalar tillbaka lånet och instrumentet slutar att existera.

Räntebärande instrument går vanligtvis att sälja under instrumentens livslängd (löptid). Väljer du att sälja instrumentet under löptiden kan din avkastning bli både högre eller lägre än förväntat. Om marknadsräntorna stiger kommer värdet på ditt räntebärande instrument, allt annat lika, att falla. Omvänt gäller att om marknadsräntorna faller kommer värdet, allt annat lika, att stiga. Marknadsräntorna påverkas av många olika faktorer, bland annat Riksbankens agerande, ekonomiska faktorer som konjunkturutsikter och inflationsförväntningar och av olika händelser i vår omvärld.

Det finns olika typer av räntebärande instrument. Exempelvis skiljer de sig åt beroende på vem som är utgivare, eventuell säkerhet som utgivaren ställt för lånet, utgivarens kreditvärdighet, löptiden fram till förfallodagen och formen för utbetalningen av räntan.

Olika typer av räntebärande instrument

Penningmarknadsinstrument

Löptiden på penningmarknadsinstrument är upp till ett år.

Penningmarknadsinstrument ges ut till underkurs, till exempel 99 procent av det nominella beloppet. Det nominella beloppet är det belopp du normalt är säker på att få tillbaka på förfallodagen. Det innebär att skillnaden mellan underkurs och nominellt belopp är avkastningen. Beroende på utgivare har penningmarknadsinstrument olika namn.

Penningmarknadsinstrument	Utgivare
Statsskuldsväxlar	Svenska staten
Bostadscertifikat	Bolåneinstitut, till exempel Stadshypotek och Spintab
Företagscertifikat	Kommuner, landsting, banker och andra företag

Obligationer

Löptiden på en obligation är vid utgivningstillfället över ett år. Exempel på obligationskonstruktioner:

Obligation med fast kupong

Avkastningen betalas vanligtvis ut på årsbasis. Under förutsättning att du behåller obligationen till slutförfalldatum vet du vilken avkastning som erhålls.

FRN (Floating Rate Note)

Kupongutbetalningarna följer vanligtvis en tremånaders referensränta, till exempel Stiborräntan (Stockholm Inter Bank Offered Rate). Kupongräntan bestäms oftast för ett kvartal i taget.

Nollkupongobligationer

Nollkupongobligationer ges ut till underkurs, till exempel 92 procent av det nominella beloppet. Det nominella beloppet är det belopp du normalt är säker på att få tillbaka på förfallodagen. Det innebär att skillnaden mellan underkurs och nominellt belopp är avkastningen.

Realränteobligationer

Ger ett inbyggt skydd mot inflation, det vill säga kapitalet behåller sin verkliga köpkraft. Både det nominella beloppet och kupongräntan räknas upp med Konsumentprisindex (KPI).

Obligationer	Utgivare
Statsobligationer	Stater
Bostadsobligationer	Bolåneinstitut, till exempel Stadshypotek och Spintab
Säkerställda obligationer	Institut som har tillstånd från Finansinspektionen att ge ut sådana för att finansiera sin verksamhet, till exempel bolåneinstitut
Företagsobligationer	Företag, banker, kommuner och landsting med flera
Privatobligationer	Bolåneinstitut och företag
Premieobligationer	Svenska staten

Risk

Begreppet risk betecknar i investeringsssammanhang sannolikheten för att det investerade kapitalet kommer att minska i värde. Ett större risktagande medför ofta större möjligheter till en hög avkastning men ökar samtidigt risken att förlora pengar. Det finns alltid en risk att du kan förlora hela ditt insatta kapital eller att du inte kan sälja det finansiella instrument du innehar.

- Ju högre risk, desto större kursrörelser kan du förvänta dig.
- Ju lägre risk, desto jämnare kursutveckling kan du förvänta dig.

Risken i ett räntebärande instrument utgörs dels av den kursförändring som kan uppkomma under löptiden beroende på ränteförändringar, dels av kreditrisken på utgivaren. Under löptiden påverkas räntebärande instrument av olika faktorer te x förändrad kreditvärdighet (kreditrisk) hos utgivaren, konjunktur och riksbankernas agerande.

Kreditrisken innebär att utgivaren inte klarar av att betala tillbaka det utlånade beloppet och inestående ränta. Kreditrisken kan ändras beroende på marknadsförutsättningar och utgivarens återbetalningsförmåga.

Svenska räntebärande instrument utgivna av stat, kommun och bostadsfinansieringsbolag anses normalt ha relativt låg risk. Risken på andra räntebärande instrument utgivna av andra företag och utländska utgivare kan variera kraftigt te x kan risken avseende olika stater och företag skilja sig åt.

Placerar du i räntebärande instrument som noteras i en utländsk valuta tar du även en valutarisk. Placeringen kan öka eller minska i värde på grund av valutakurssvängningar.

1. Den som vill låna pengar genom att ge ut räntebärande instrument kallas för utgivare eller emittent. Vilket påstående stämmer?

- A) Normalt kan du bara sälja instrumentet på förfalldagen.
- B) Om du behåller instrumentet till dess förfalldag så vet du vanligtvis hur stor din avkastning blir.

2. Värdet på räntebärande placeringar påverkas av flera faktorer. Vad stämmer om värdet på räntebärande placeringar?

- A) Om marknadsräntorna stiger kommer värdet på din placering, allt annat lika, att stiga.
- B) Om marknadsräntorna stiger kommer värdet på din placering, allt annat lika, att falla.

3. Det finns många olika typer av räntebärande instrument. Vad stämmer om olika typer av obligationer?

- A) Alla obligationer ger en årlig ränteutbetalning.
- B) Det finns obligationer vars värde skyddas mot inflation.

4. Risken kan skilja sig mycket åt mellan olika räntebärande instrument. Vilket påstående stämmer om risken hos dessa instrument?

- A) När stat och kommun ger ut svenska räntebärande instrument anses de i normala fall ha relativt hög risk.
- B) Valutakursförändringar kan påverka värdet på placeringar i utländska räntebärande instrument.

5. Vilket påstående stämmer om räntebärande instrument?

- A) Det finns risk att utgivaren av räntebärande instrument inte kan betala tillbaka de pengar som du lånat ut.
- B) Utgivarens kreditvärdighet påverkar inte risken

6. Hur jag tänker kring mina kommande affärer

Affärer i finansiella instrument kan göras av flera anledningar och fylla flera syften och behov:

- Som enskild placering där det är viktigt att det finansiella instrumentets risk överensstämmer med min riskvilja.
 - Som en del av mina totala placeringar där hänsyn tas till min samlade ekonomi och den enskilda placeringen kan fylla en funktion trots en högre risk än min riskvilja.
 - I syfte att hantera risken på ett specifikt område där det finansiella instrumentet då utgör riskhantering snarare än placering.
- För mig som kund stämmer en eller flera av ovanstående anledningar in på mina affärer. Jag är även medveten om att risken med enskilda instrument kan avvika från min riskvilja, men ändå göra att affärerna som helhet är i linje med mina syften och behov.